

တၢ်အိၣ်လီၤဆိစံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

1/11/2022

တၢ်အိၣ်လီၤဆိအံၤ မ့ၢ်ဝဲလၢလၢပုၤအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီး COVID-19 အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ် တမၤကွၢ်ဒီးသးလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ် မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ တၢ်အံၤဒုးအိၣ်ယံၤန့ၣ်ဒီးပုၤအဂၤ ဒီးသိးနတဒုးဘၣ်ကူဘၣ်ကံ ပုၤတဂၤလၢတသ့ၣ်ညါလီၤသးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ နဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီးသဒါသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲလၢလဲၣ် မ့တမ့ၢ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တ့ၢ် COVID-19 တၢ်ဆါဖဲအပူၤကွၢ် အသီ 90 န့ၣ်, တလိၣ်နအိၣ်လီၤဖျါၣ်သးလၢဟံၣ် ဖဲနအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါဝဲအလီၢ်ခဲဘၣ်. တၢ်အိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ နအိၣ်ဘူးဘၣ်တ့ၢ်ဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 ဖဲပုၤအဝဲန့ၣ် ဒုးဘၣ်ကူဘၣ်ကံ ပုၤအဂၤသ့ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘူးဘၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ-

- နအိၣ်ဘူးဘၣ်တ့ၢ်ဒီး ပုၤတဂၤလၢလၢအအိၣ်ဒီးဘဲရး(စ) ဘူးန့ၣ်ဒီး 6 ခိၣ်ယီၤ လၢတၢ်ဆါကတီၢ်ဟံၣ် ဖျါၣ်ခဲလၢ 15 မးန့ၣ် မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်ဒီးဖဲ 24 နရံၣ်တီၢ်ပူၤအကတီၢ်.
- နကွၢ်ထွဲပုၤဆါလၢဟံၣ်အဆိးကွဲဖျါဒီးန့ၣ်ဘၣ် COVID-19.
- နအိၣ်ဒီး နီၢ်ခိတၢ်အိၣ်ဘူးဒီးပုၤတဂၤလၢလၢ လၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 (ဖိးဟု မ့တမ့ၢ် နမူအဝဲသ့ၣ်).
- နသုသကိးလီၤခိ မ့တမ့ၢ် ထံခွးတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ် ဒီးသိးသိးဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီး COVID-19.
- ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 အကဆဲ, ကူး, မ့တမ့ၢ် သါထီၣ်သာလီၤခါ အကလံၤထံအဖျါၣ်ဖိတဖၣ် လီၤလၢနလီၤ.

ဖဲနအိၣ်ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်အခါ သိးနါဒုးခံဖျါၣ်.

ပုၤကိးဂၤဒီးလၢအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါန့ၣ် ကြၢးဘၣ်စူးကဲဝဲဒၣ် နါဒုးခံဖျါၣ်လၢပုၤကမုၢ်အကျါ ဒီးပုၤအါဂၤအကျါအခါ တုၤလၢ အသီ 10 စးထီၣ်လၢနအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါအခါန့ၣ်လီၤ. ဟးဆဲးတၢ်လဲၤဆူ တၢ်စူးကဲတၢ်ဖျါၣ်နါဒုးကိးအလီၢ်ဒီးအမ့ၢ်တၢ်ဂဲလဲၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲအလီၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ကျး လၢအသီ 10 အတီၢ်ပူၤတက့ၢ်.

နဘၣ်အိၣ်လီၤဆိသးလၢဟံၣ် 5 သီ ဖဲ -

- နတဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီးသဒါဒီးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ နတဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီးသဒါနီတဖျါၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒီးသဒါတဖၣ် တဝဲခဲလၢဒီးဘၣ်. တၢ်အဝဲအံၤ အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ နတဆဲးဘၣ်ကသံၣ်မၤအါထီၣ်ကသံၣ်ဂံၢ်သဟီၣ်ဒီးဘၣ် ဒီးတၢ်ဆါကတီၢ်အိၣ်တ့ၢ်လဲ 5 လါ စးထီၣ်လၢနဆဲးဘၣ်ဘၣ် Pfizer မ့တမ့ၢ် Moderna ကသံၣ်ဒီးသဒါ 2 ဖျါၣ်တဖျါၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါကတီၢ်အိၣ်လဲ အါန့ၣ်ဒီး 2 လါ လၢနဆဲးဘၣ် Johnson & Johnson ကသံၣ်ဒီးသဒါအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအခိပညီမ့ၢ်စ့ၣ်ကိးလၢ နဆဲးဘၣ် Pfizer မ့တမ့ၢ် Moderna ကသံၣ်ဒီးသဒါကသံၣ်ဒီးသဒါ ထဲ 1 ဘျါၣ်ဒီးသ့န့ၣ်လီၤ. ဖဲသၣ်လၢ အသးန့ၣ်အိၣ် 5-17 န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဆဲးဘၣ် Pfizer ကသံၣ်ဒီးသဒါ ထဲ 1 ဖျါၣ်ဒီးန့ၣ် အဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒီးသဒါတဝဲခဲလၢဒီးဘၣ် - ခါခဲအံၤန့ၣ်, တၢ်ဆဲးအါထီၣ်ကသံၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တပၣ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်အိၣ်လီၤဆိသးတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ် လၢဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်.

ယဟ်ပတုာ် တၢ်အိၣ်လီၤဆိသး ကသ့အခါဖဲလဲၣ်.

နမ့ၢ်တအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါအပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် နပတုာ် နတၢ်အိၣ်လီၤဆိသးဖဲဟံၣ် ဖဲ 5 သီပုၤပုၤ ဝံၤအလီၢ်ခံ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နစူးကါ နါဒဲးဖျါၣ်လၢအဘၣ်လီၤသးဒီးနဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ဖဲပုၤအိၣ်အါအါဂီၢ်အကျါ ဒီး ပုၤကဗျါၣ်အကျါ လၢဆူညါ 5 သီ ဖဲနပတုာ် န တၢ်အိၣ်လီၤဆိသးဖဲဟံၣ်န့ၣ်ဒီး, နက့ၤကဒါက့ၤဆူ နတၢ်မၤလီၢ်, က့ၤ, ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် အံၤမၤစၢၤပုၤဂၤလၢကပူၤဖျါဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတနီၤနီၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်လီၤဆိသး မ့တမ့ၢ် အိၣ်လီၤဖျါၣ်သး အါန့ၢ် 5 သီသ့ဝဲ မ့ၢ်လၢ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျါလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ် ဆိးဝဲ မ့တမ့ၢ် ဖဲးတၢ်မၤတၢ်လီၢ်အံၤ ဒုးအါထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ် ဒီးပုၤအဂၤတဖၣ် လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ် COVID အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢ အအိၣ် မ့တမ့ၢ် အမၤတၢ်ဖဲ ပုၤစူးရဲအိၣ်ဖျါၣ် တၢ်လီၢ်တၢ်ကျါ ဒ်သးဒီး တၢ်ဘၣ်ဘၣ်တၢ်ကမၢ် တၢ်လီၢ်တၢ်ကျါ (ယိၣ်ပူၤ), ကတီၢ် ယိၣ်တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်လီၢ်တၢ်ကျါ မ့တမ့ၢ် ပုၤအဟံၣ်တအိၣ်ယိၣ်တအိၣ် တၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ် သ့ၣ်တဖၣ် ကြးလူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်န့ၣ် ကျဲဟဲလၢ CDC သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖဲတဖၣ်ကြး လူၤပိာ်ထွဲဝဲဒၣ် တၢ်န့ၣ်ကျဲအဟဲလၢ CDC သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

လဲၤမၤကွၢ်သးဖဲ 5 သီအတီၢ်ပုၤဖဲနဘၣ်သဂၢ်ဒီးတၢ်ဆါဝံၤအလီၢ်ခံ မ့တမ့ၢ် ဖဲနမ့ၢ်ဒီးန့ၢ် COVID-19 တၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်အခါတက့ၢ်.

တၢ်အံၤ ဟ့ၣ်ပျဲဝဲတၢ်ဆါယၢ် ဒ်သးကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤပုၤလၢနနီၢ်ခိအပူၤ ဒ်သးတၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤကသ့ ခိဖျါတၢ်မၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဖဲဟံၣ်တုၤလီၤလၢ နဒီးန့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်အစၢၤတ စုတက့ၢ်. နတၢ်မၤကွၢ်အစၢၤဖျါလၢ တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ်န့ၢ်, နယဟ်ပတုာ် တၢ်အိၣ်လီၤဆိသးဖဲဟံၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနတၢ်အိၣ်လီၤဆိသး 5 သီ ဝံၤအလီၢ်ခံ နဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ် မၤကွၢ်မ့ၢ်တသ့ မ့တမ့ၢ် နပုၤထၢလၢ နတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်အခါန့ၢ်, နကဘၣ် အိၣ်လၢနဟံၣ် တုၤ အသီ 10 ပုၤထီၣ် စးထီၣ်လၢ နအိၣ်ဘူးလီၤသးဒီး ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါအလီၢ်ခံကတၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်အစၢၤဖျါလၢနအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ်န့ၢ် အိၣ်လီၤဖျါၣ်သးလၢဟံၣ် တက့ၢ်.

ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဘၣ် COVID-19 တၢ်ဆါပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်အိၣ်တဆူၣ်ဘၣ်န့ၣ် အိၣ်လီၤဖျါၣ်သးဖဲဟံၣ် ဒီးဒီးန့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်တ ဘျီယိၣ်တက့ၢ်.

ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ပုၤဘၣ်ကူဘၣ်ကဲကဒါက့ၤ COVID-19 တၢ်ဆါယၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးလၢ ပုၤတနီၤနီၤအတၢ်မၤကွၢ်သး အစၢၤကဖျါဝဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ် ဖဲအဘၣ် COVID-19 တၢ်ဆါဝံၤအလီၢ်ခံ ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်တၢ်လဲၤအသးဒီးပုၤဂၤ ဒီး တအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးဘၣ်ကူဘၣ်ကဲပုၤဂၤ လၢတၢ်ဆါယၢ်အခါဒၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤ. နတၢ်မၤကွၢ်အစၢၤဖျါလၢ နအိၣ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါ တၢ် တဘျီအံၤ **မ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ် အသီ 90** (3 လၢယၢ်ယၢ်) ဒီးနမ့ၢ်တအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါပနီၣ်အသီ မ့တမ့ၢ် လၢအနးနီၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ် CDC ဒီး Utah ဆူၣ်ချ့ဝဲကျါဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ တလိၣ်နမၤကွၢ်သးဖဲနအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါအခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဆါပနီၣ်အသီသ့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲနမၤကွၢ် သးဖျါလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ် **ယိၣ်န့ၢ်ဒီးအသီ 90** န့ၣ်, နကြးဒီးန့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်ကဒီးတဘျီ န့ၣ်လီၤ.

ပသ့ၣ်ညါလၢ ပုၤဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါဝံၤတဖၣ် ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲဒီး COVID-19 သ့ဝဲတဆိးတက့ၢ် (တၢ်ကိးလၢ တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကဲသတူၢ်ကလံၤ) ဒီးဒုးရၤလီၤဘဲရး(စ) ဆူပုၤ ဂၤ အယိၣ် လၢတၢ်ကပူၤဖျါဒီးဂဲၤဒိၣ်ကတၢ်အဂီၢ် ပဟ့ၣ်ကူၣ်ဘၣ် ပုၤဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါဝံၤတဖၣ် မၤကွၢ် COVID-19 ဖဲဘၣ်ကူဘၣ်ကဲတၢ်ဆါ ပုၤကွၢ် 5-7 သီဝံၤလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

အိၣ်လၢဟံၣ် ဒီးအိၣ်ယံၤဒီးပုၤဂၤ တသ့ဖဲအသ့.

- တဘၣ်လဲၤဆူတၢ်မၤ, က့ၤ, တီၤဒါးချါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျါ, ဟံၣ်ဖဲယိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါၣ်သးကိး, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဂၤတဖၣ် ဖဲနအိၣ်လီၤဆိသး လၢဟံၣ်အခါတဂ့ၤ. အိၣ်လၢဟံၣ် မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ နဘၣ်လဲၤဆူကသံၣ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်သမံသမိးထံ COVID-19 တၢ်ဆါအပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကိးန့ၢ်ဒီးလၢ အသီ 10 အတီၢ်ပူၤ ဖဲနအိၣ်ဘူးလီၤသးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံဒီး မ့သ့မ့ဘၣ်န့ၣ် ထီၣ်ကွၢ်နတၢ်ကိၢ် အနီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. မၤကွၢ်သးတဘျီယိၣ် ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟံၣ်ပနီၣ်ပုၤတမ့ၢ် အနီၣ်ဂံၢ်လၢ ကဟဲဟဲဆူ နဟံၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- နအိၣ်လီၤဆိသးမ့ၢ်တဝံၤဒီးဘၣ်ဒီး တဘၣ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤတဂ့ၤ. သမံသမိးကွၢ်နသးအစ့ၤကတၢ်လၢ 5 သီတသီ ဖဲနအိၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါဝံၤအလီၢ်ခံ ဒီးမၤလီၤတၢ်လၢ နတၢ်မၤကွၢ်အံၤ တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ်တချုးလၢနဟးထီၣ်ဟးလီၤဘၣ်အခါန့ၣ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်, တဘၣ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤတဂ့ၤ. ဖဲန အိၣ်ဒီးပုၤဂၤတဖၣ်အခါ သိးနါဒဲးဖျါၣ် တက့ၢ်.
- ကျဲးစးအိၣ်ယံၤလီၤသးဒီးပုၤအဂၤတဖၣ် အစ့ၤကတၢ် 6 ခိၣ်ယီၢ် မ့တမ့ၢ် 2 မံထၢၣ် (2 စုချဲယၢ်ယၢ်) န့ၣ်တက့ၢ်.